

Jak psát esej nebo seminární práci (týká se zejména předmětů, které vyučuje Jaroslav Švelch)

a) „Chci dostat hezkou známku a potěšit vyučujícího!“

- Respektujte zadaný rozsah a tematický okruh.
- Pečlivě prostudujte literaturu zadanou v sylabu, která se k vašemu tématu vztahuje, popřípadě další doporučenou literaturu. Pokud žádnou nenajdete, hledejte v knihovně, hledejte na Internetu (Google Books), hledejte v databázi SAGE, která je přístupná v univerzitních knihovnách. Pokud nic nenajdete nebo si nejste jistí tím, jestli jste našli něco rozumného, obraťte se na vyučujícího.
- Zvolte si pokud možno co nejkonkrétnější téma. „Soukromí na Internetu na příkladu sdílení obrázků na Facebooku ve skupině XY“ je daleko lepší než „Soukromí na Internetu. Tak nějak obecně.“ Téma má být jedno, nekombinujte dvě témata v jedné práci.
- Buďte originální. Váš vyučující se rád dozví něco nového.
- Wikipedia vás nespasí. Hledejte i jinde.
- Nejdříve si jasně uvědomte, jaký cíl vaše práce má, a tomu podříďte strukturu. Je to diskuse nad tématem? Pak přijďte s různými argumenty, posuďte je a nakonec shrňte, k jakému názoru se přikláníte a proč. Je to deskriptivní studie? Pak jasně vymezte, o čem píšete, a pak popište jednotlivé aspekty svého objektu zkoumání. Je to komparace? Popisujte jednotlivé objekty srovnání stejnou metodologií a stejně strukturujte i text jejich popisu. V závěru uveďte, čím se objekty vašeho zájmu liší a proč. Je to výtah z literatury? Napište, proč jste si vybrali tu a tu knihu, jaké jsou její přednosti a nedostatky. Je to historické pojednání? Pak přistupujte ke svým zdrojům obzvlášť kriticky. Není nic smutnějšího než faktické chyby ve faktografické práci. Snažte se nejen vypsát data a letopočty, ale najít i trendy, souvislosti, důvody a následky změn.
- Výše uvedené typy práce nejsou jediné možné.
- Následujte jasnou strukturu. Rozvrhněte si práci tak, abyste v daných částech psali vždycky o tom, co avizuje jejich nadpis. Neslibujte něco, co nemůžete splnit.
- Všechno, co není obecně známé nebo co není váš vlastní výtvar, opatřete odkazem na zdroj. Odkazy zapisujte podle obecně akceptovaného standardu. Najdete ho například tady: <http://www.boldis.cz/citace/citace2.pdf>.
- Pokud používáte termín, který se dá chápat více způsoby (a takových je spousta), vždycky jej definujte. Ať si navzájem rozumíme. Nemusíte za každou cenu používat zavedené definice z literatury, ale zpravidla to tak je lepší.
- Vždycky se ptejte „PROČ“. Nic není samozřejmé. Snažte se identifikovat vlivy, které váš objekt zájmu proměňují, snažte se najít jejich kořeny buďto v designu technologie (hry, stránky, apod.) nebo ve společenském kontextu (ekonomika, kultura, zvyklosti...).
- Mějte na paměti rozdíl mezi textem/hrou/technologii a tím, jak je lidé využívají.
- Používejte co nejvíce konkrétních příkladů. I teoretické koncepty ilustруйте příklady. Dokážete tím, že tématu rozumíte.
- Nebojte se používat příklady z vlastního života a ze života svých blízkých – ale nikdy je automaticky nepovažujte za obecně platné!
- Vaše názory na téma práce mě samozřejmě zajímají! Musí ale plynout z vaší argumentace a musí být formulované tak, aby bylo jasné, že to jsou vaše názory.
- Dejte si záležet na tom, aby práce měla jednotný tah, tj. abyste v ní stavěli pokud možno

jeden souvislý argument, který na konci shrnete.

- Buďte ve všech svých formulacích co nejpřesnější. Neschovávejte se za vágní formulace. Pokud nemáte co říct, neříkejte to.
- Úvod a závěr nejsou zbytečné věci. Svoje téma pečlivě představte, napište, čeho v práci chcete dosáhnout a jak to chcete udělat, načrtněte její strukturu. V závěru neopakujte úvod („Je to velmi zajímavé téma, což jsme ukázali.“), ale shrňte, co z vaší práce vyplývá pro objekt zkoumání, popř. metody, které jste použili. Nevadí, když vlastně na nic nepříjete, ale musíte to poctivě přiznat („Snažil jsem najít rozdíly mezi Facebookem a MySpace z hlediska XY, ale nakonec jsem zjistil, že z hlediska XY jsou si velmi podobné.“). I negativní závěr je závěr.
- Pokud píšete o něčem s výrazným vizuálním komponentem, zahrňte do práce obrázky.
- Práci posílejte včas na domluvenou emailovou adresu. V předmětu emailu uveďte domluvený kód. Práce posílejte ve formátu Word 97 nebo OpenOffice.org (tj. ne nové .docx). Přímo do nich vpisuju své poznámky, takže soubory PDF mi jen přidělávají práci.

b) „Chci dostat co nejhorší, pokud možno žádnou známku!“

- Napište práci výrazně kratší než je stanovený rozsah.
- Pište o tématu, které nemá s předmětem nic společného.
- Pište jen tak z hlavy, co vás zrovna napadne. On si to vyučující nějak přebere.
- Opište celou práci z Wikipedie. Přece nebudete vymýšlet něco vlastního.
- Každý odstavec pište o něčem úplně jiném. (Přece toho víte tolik!)
- Ignorujte pravidla pravopisu. Je to přežitek.
- „Čárky? Co to jsou čárky? V novinách to za mě opraví korektor!“
- Používejte novinářský žargon, klišé a nepodložená hodnocení („Internet skýtá mnoho zajímavého, ale i mnoho nebezpečného. Je to prostor neomezených možností...“).
- Ještě jednou: Špatná pravopisná a stylistická úroveň mohou dojem z jinak přínosné práce dokonale zkazit.
- Hodnoťte bez toho, abyste podali potřebné argumenty („Warcraft 3 je nejlepší hra a nikdo už nic lepšího nevymyslí!“).
- Berte všechno, co si myslíte, za danou pravdu. Všichni přece mají v mozku totéž, co vy.
- Buďte vágní. Tak nejlíp zamaskujete, že jste se nad tématem nezamysleli.
- Zobecňujte na základě jednoho marginálního příkladu. Teta Anča má přece vždycky pravdu.
- Používejte terminologii, kterou znáte jenom vy a vaši známí; nevysvětľujte neznámé termíny; používejte je pokaždé v jiném významu.
- Práci pište bizarním fontem a uložte ji v nějakém exotickém formátu. Vyučující má přece Internet a umí si vyhledat konvertor.